

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlazi u svakodnevnoj tiskari J. KRMPOTIĆ u Puli reg. Cusloza 1. Uredništvo: Stišanska ulica br. 24. Odgovorni urednik IVAN MARKON u Puli. - Rakopisati se ne vraćaju. Čak. rač. aus. post. št. 26.796.

U Puli, nedjelja 8. rujna 1918.

Broj 1136.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 7. (D. u.) Službeno se saopćuje: Ratno bojište: Na asijskoj visoravnici suzbile naše čete krvavo navalu, provedenu iza duge vojske pripreme po Francuzima i Talijanima, prijatelji, što je zapadno od Monte Sisemola prvu liniju, bio je protunavalom isteran. Na del rusko izvele su jurišne ophodnje uspeli padaj na posatku neprijateljeve poljske postojanke. Nema osobite bojne delatnosti. — Pogleda generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 7. (D. u.) Iz velikog se glavnog našeg službeno javlja: Zapadno bojište: Vojske naše naslednika prestolja Rupprechta i generala Kohnika pl. Böhna: Severozapadno od Langhebrcka dopremile su bavorske čete s mesnog sunka se od 100 zarobljenika. Južno od Yperna suzbili su višestruke navale Engleza. Na bojnim se fronta često razvijaju pešački okršaji u prednjem delu neprijatelja na liniji Fins—Lieramont—Longesnes, da se razviju i da poduzmu navale, što su stajale teških gubitaka. Naši su bojni letaci našli s uspehom kolone, što su prelazile Sommeu od Briae i St. Christa. Na Sommel i Oisel sledio neprijatelj preko Hama i Chaunya te je stajao u čer u boju s našim zalaznicama na liniji Aubigny Fillequert—au—Mont. Između Oise i Aisne živalni etpoljski bojevi. Na obim stranama Vauxaillona zrbili smo jače navale neprijatelja. — Vojna skuna nemačkog naslednika prestolja: Istočno od Aillyja stojimo na Aisnei u bojnom kontaktu s neprijateljem. Na uzvisinama severozapadno od Fissea suzbili smo opetovane navale Amerikanaca. Ludendorff.

Rat.

„Agence Havas“ javlja, da je od 1. srpnja ove godine zarobljeno 140.000 nemačkih vojnika i svojene znatne količine materijala. Osvojeno je više od 2000 topova.

Francuski izveštaj od 5. rujna u večer: Tečajem dana nastavile su naše čete progon te su pogigle unatoč mestnom otporu, koji su susrele na nekojim točkama, znatna napredovanja. Na bregu kanala du Nord i Somme držimo Felvy i Offay. Južno od tog mesta približavaju se naše čete, koji je vodi u Ham, koju držimo zaposednuto od e Plessis—Patte do Berlandcourta. Jugistočno od tog sela ide naša linija preko Comvrya—Callouela—Crepigny severno Maresta—Dampcourta do užnih rubova Abecourta. Na nekojim mestima iznos naš napredak od prilike 6 kilometara. Na čitavoj fronti Ailette započeo je neprijatelj, iscrpljen bojevanja, što su se tamo odigrali od 29. kolovoza dalje, časa u 3 sata uzmicati pred našim četama. Prognajući nemačke čete, naša je vojska brzo uznapredovala. Pierremande i Autreville u našem su posedu, što tako velik deo šume Coucy. Dalje na istok zaposeli smo Felombray, Coucy-le-Chateau i Coucy-la-Ville. Doprli smo od prilike na jedan kilometar od Fresnesa. Na našem desnom krilu ide naša fronta preko istočnog dela Landecourta. Jugozapadno od Fort Conde zaposeli smo opet više od 3 (?) sela. Severno od Vesle držimo Aisneu izmedju Conde i Vieil Arey. Naša linija ide preko Duiszela, Barbonvala i visoravni Perme d'Euaregard.

Francuski izveštaj od 6. rujna popodne: Tečajem noći nastavili smo naše napredovanje na čitavoj fronti izmedju Somme i Vesle. Naše su čete dalje prekoračile Sommeu u predelu Epenancourta. Dalje na jug prodrle su na različitim mestima sve do ceste Ham—Peronne. Južno od Ham zaposeli su Francuzi La Plessis—Patte d'Oise—Berlandcourta te su napredovali preko Guivry, Caillouel, Crepigny, i Abbecourt. Severno od Ailette dostigli smo izlaze Epehya i uzvisinsko područje severno od Laudricourta. Južno od Ailette stojimo na rubu Vauxillonskog kanala. Na frontu Vesle pomaknuli su Amerikanci svoje linije do izlazaka Villers-en-Prayeres i sve do obronaka severoistočno od Revelona te su osvojili Glennes.

Francuski izveštaj od 6. rujna na večer: Tečajem dana nije se osporilo napredovanje naših četa, ma da su Nemci nastojali, da ga zadrže. Mi držimo Ham, Chauny. Istočno od kanala du Nord pomaknuli smo našu liniju napred na liniju Lanchy, Foreste, St. Christophe, Estouilla, istočno od Hama, Brouchy,

Willeselve, Ugny-le-Gay, Viry, Moureuil, severoistočno od Chaunya. Naše su čete na nekojim mestima napredovale više od 10 kilometara u dubini. Severno od Ailette držimo šumu Courcy sve do Petit Barisisa zaposednuto. Nemci su u sumi morali napustiti znatne količine ratnog orudja i municije. Dalje na desnom krilu držimo ulaske u Fresnes, Quiny, rub zapadno od Vauxaillona, Ferme-Moisi i Lafaux. Zaposeli smo naše stare opkope na čitavoj frontu severno od Aisne. Amerikanci su ponovno napredovali u predelu Villers-en-Prayeres i Revelona.

Engleski izveštaj od 5. rujna u večer: Na južnom delu bojne fronte, severno od Peronnea, napreduju naše čete te slede neprijateljskim zalaznicama. Naše se čete približavaju visoravni nasuprot Athiesu. Izmedju Nurlu i reke Sensee javljaju se različita manja poduzeca na nekojim delovima fronte. Našu smo liniju kod uzvisinske izbočine severno Epancourta nešto pomaknuli napred. Mesni su se bojevi odigrali kod Neuville, Boujonval i kod Mocivresa. Južno od Maquiona preše su naše ophodnje na istočni breg kanala du Nord te su dopremile zarobljenika iz nemačkih postojanka. Na frontu Lyse napao je neprijatelj u jutro u odsoku severno uzvisine 69 i to veoma žestoko. Bio je po ljutom boju suzbijen. Našu smo liniju porinuli unapred južno i jugoistočno od Nieppe i severoistočno od Wulverghema.

Talijanski izveštaj od 6. rujna: Na brdskoj frontu uspešne koncentracije našega topništva na prve neprijateljske linije i na neprijateljsko zaledje. U kotlinu Laghija, kod Posine i u dolini Arse sukoblje se naše ophodnje s neprijateljskim odelenjima te ih prisilise na povrtak. Severno od Montecenera zadržali smo jaki neprijateljev pokušaj navale već pred našim linijama. Za tim je naša posatka prešla na navalu te poterala neprijatelja u beg, koji je pretrpio osjetljive gubitke. Na donjoj Plavi suzbili smo neprijateljske ophodnje, koje su tečajem noći kušale, da prekorače čamcima reku.

Amerikanski izveštaj od 6. rujna na večer: Severno od Vesle osvojile su naše čete sela Longueval Merval i Glennes. Naše su ophodnje zaposeli južni breg kanala Aisne. U ostalim je odsecima prošao dan bez osobitih događaja.

Izveštaj istočne armije od 4. rujna: Živalna delatnost topništva na čitavoj frontu od Doirana do Bitolja i zapadno od Vardara, gde su grčke čete izvele uspeli napadaj.

Nemačko-ruski gospodarski ugovor.

Berlin, 7. (D. u.) „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ priložuje tekst 27. kolovoza potpisanog nemačko-ruskog ugovora: Nemačko-ruski finansijski ugovor veli u članku 2.: Rusija platiće Nemačkoj za odštetu Nemaca, oštećenih po Rusima, uvaživ ruske protutražbine i odračunav vrednost zaliha, zaplenjenih od Nemačke u zaposednutoj Rusiji posle sklopljenja mira, iznos od 6 milijarda. Od ovih 6 milijarda isplatiće Rusija jedan deo sa 545.440.000 rubalja u banknotama. Ovaj će se iznos doznati u 5 obroka. Iznos od 1 milijarde biće isplaćen dobavom ruske robe Nemačkoj. Iznos od 2.5 milijarda biće pokriven zajmom, uzetim u Njemačkoj do 31. prosinca, koji će nositi od 1. sečnja 1919. kamate od 6 po sto. Ostatak će se isplatiti po posebnom ugovoru, ne preuzmu li ga Finska i Ukrajina sa privolom Nemačke. — Znamenito je u tom ugovoru još to: Posle propisanog ustanovljenja istočne granice Estonske i Livonske isprazniće Nemačka bezodvlačno područje istočno od one crte. Nemačka će isprazniti područje istočno od Berezine po meri viška u isplaćivanju onih iznosa, na koje se Rusija obvezala nemačko-ruskim finansijskim ugovorom, i to već prije sklopljenja mira. Ratni brodovi, koje je Nemačka zaplenila, ostaju do sklopljenja mira pod nemačkim nadzorstvom. Kao jamstvo za zajam, koji će ruska vlada uzeti u Nemačkoj, služiće Nemačkoj izvesni državni prihodi, u glavnom zakupne pristojbine za izvesne gospodarske koncesije, koje ruska vlada priznaće Nemačkoj. Ovo se jamstvo mora utanačiti još posebnim ugovorom.

* Proti reformi ustava. Bečki „Der Friede“ piše: Zadnje dane su se pojavile čudne vesti: Neke se na neki način bavi sa nadom izmirenja: medju austrijskim narodima. Vlada protiv sumnje takovog zločina nije odmah zabrusila svoj svečan: anatema ili možda ne smatra za zločinstvo misao pripravljanje unutarnji mjr u Austriji. Ne znamo još ništa stalnoga. Da će doći promena ustava, to nije nikakva tajna. U prestolnom govoru je bila obećana, da

se kod toga ne ide za drugim nego za podelenje navodne autonomije, to je samo po sebi razumljivo. Stvar se jošte jedva pripravlja nu ipak su razni nemački listovi, na čelu im „Neue Freie Presse“, podignuli velikansku buku, kako da bi im već kogod stao na rep. To je taktika ljudi, koji se većim delom boje. U onoj pripoveci je tako; ako dodje oslobođitelj, poleći će se preko ceste debeli zmajev: i otvorit će se ogromna žrela i kuda teče malen potok, čini se, da struji nepremostiva rečina i gde bi morao biti most, veže samo ostrina klina mača breg sa bregom i gradska vrata zatvaraju put u veliku mlaticnicu, koja mlati amo tamo: i ako se oslobođitelj prestraši i opstane, lako malena kneginja u stupu djavolskog velikana pogine. Ako se pak ne boji, izginit će sva gnjila čarobnost. Neka budu vesti kakve mu drago. Protivnici svake pameti i svake budućnosti u Austriji su se čudnovato lako raskrinkali. Velika liga medju sitom buržoazijom vojnih dobitnika i med sovinišćkim „Hajlovcima“ stoji oboružana i napeto gleda u daljinu odkuda ima doći činjenica. Možda će i nakoro doći. U jasnom smeru oboružana i opremljena. Nikakov otrov zmaja i nikakova mlaticnica mu ne će moći naškoditi. Ti neprijatelji dobre stvari odvise jasno pokazuju svoj strah. Kakove idiotske argumente protiv federalizmu smo čuli ovih dana. Ako bi verovali „Neue Freie Presse“ je naš sjajni železnički promet u pogibelji, da će po pravednih dogovorima izmedju Nemaca i Slavena biti uznemren. Očevidno je bilo do sada sve u najlepšem redu i ne dao Bog, da bi se ko poprimio naših idealnih prilika. Na misao dolazi reč Boernera: Otkada je Pitagora žrtvovao lakatombe, kada je našao novu istinu, trube, ako istinu samo od drugoga slute, ni volovi. Trubljenje neka ne straši onih, koji se doista muče za dobrobit države.

* Časi o Husareku. „Venkov“ piše: O novom ministarskom predsedniku se je očekivalo, da će kušati popraviti velike pogreške svoje predšastnika. I što vidimo? Barun Husarek, ne samo što nije ništa poboljšao i ništa odstranio, nego spaja sa starim gresima neprestano nove... O čemu da još sa takovim ministrom raspravljamo? Najviše što možemo reći, da je njegova politika do dna pogrešena i da će dovesti još do većih razočaranja nego Seidlerova politika. U barunu Husareku vidimo i moramo videti našega odlučnog protivnika i tako moramo takodjer s njim postupati. Njegova obećanja i osiguranja su se pokazala ništavnima, stari okoreli birokrata, koji se omedjašuje na izrabljene lukavosti i prevare, se je probudio u njemu u času, kada bi se bio morao pokazati kao bistrouman državnik. Nu — taj muž Austrije ne će rešiti... Naprotiv, položaj će još potamniti i svojemu nasledniku naprtić će na put tokom zapreke, da ne će znati kamo s njima. Uz takve razmere je dakle gospodin Husarek otvorio svoje konference... Kakov uspeh će imati, možemo pobrojiti na prstima jedne ruske. Nu s time, što će biti sada, ne čemo si razbijati glave. Pa to niti nije naša skrb. Konstatiramo samo fakta kao dokaz, da se nismo varali, kada odmah iza nastupa novog ministra predsednika nismo izrazili nikakvih nada u budi kakav preokret na bolje. Događaji nam sada daju pravo.

* Engleska i podmornički rat. London, 6. (D. u.) Reuterov ured javlja: Nadzornik za gradnju trgovačkih brodova Lord Thierry kazao je prigodom neke nazdravice: Tečajem zadnje godine skrčila se tonaža sa škerova spuštenih ali nedogotovljenih brodova od 415.000 na 224.000 tona. Nužda, da se gradi brodove, koji će se boriti protiv podmornicama, zaposlio je pomoćne sile zemlje u takvoj meri, da se obnova brodovlja morala vanredno ograničiti. Na moj pritisak pristao je sada prvi lord admiraltva, da odstupi oveci broj radnika za radnje oko trgovačke mornarice. Nasuprot kritici izgradnje trgovačke mornarice kazao je Lord Thierry, da je Engleska tečajem zadnjih šest meseci producirala za 36 po sto više. Istodobno povećanje broja radnika iznosi 8 po sto.

* Dve važne novosti dopisnog ureda. Luxemburg, 7. (D. u.) Izakako je komora odrekla vlasti poverenje sa 26 protiv 24 glasa, odstupilo je ministarstvo Kauffmann. — Peking, 6. (D. u.) Chaim Che Chang je sa znatnom većinom bio izabran predsednikom kitajske republike. Izbor podpredsednika blo je odgodjen na kasnije vreme.

* Bivši engleski poklisar u Petrogradu o Rusiji. London, 6. (D. u.) Reuterov ured javlja: Bivši poklisar u Petrogradu, Buchmann, kazao je kod ručka, danog u englesko-ruskom klubu medju ostalim: Uveren sam, da će Rusija u dogledno vreme zauzeti svoje pravo mesto medju narodima. Rusija doživljuje sada zadnju fazu krize, o kojoj zavisi njezina budućnost. Bez tudje se pomoći ne

može izbaviti iz kaosa a ova pomoć mora da dođe od strane saveznika i ne od strane Nemaca. Moramo se pripraviti na vreme, što će doći, i pomoći dobrim savetom i kapitalom. Nije naša stvar, koji će si vladin oblik stvoriti Rusija.

* Boljševičke vesti o Nemačkoj. „Neue Zürcher Zeitung“ javlja: Član boljševičke delegacije u Berlinu, Lurie, koji je stigao u Stockholm, izjavio je u nekom razgovoru, da su Nemci usled svojih neuspeha na zapadnoj fronti veoma demoralizovani. (1) Direktor industrijskog trusta, Rathenan, kazao je Luriju, kad je taj još boravio u Rusiji, da će Nemačka meseca svibnja polučiti na zapadu odlučnu pobjedu. Posledice te pobjede omogućile bi Nemačkoj da zaposedne Egipat. Lurie uverava, da Nemačka podcenjuje tehničku premoć saveznika i vojničke sposobnosti Amerikanaca. Morganov trust, kazao je Lurie, posve će ugušiti Kruppovu industriju. Nemačka vojnička stranka smatra apsolutnom potrebom ne samo, da ne zaposeda više dalnja ruska područja već da nekoje predele posvema napusti.

* Kossuth Lajos. Neki Madžar piše u „Neue Zürcher Zeitung“ od 30. kolovoza: Kossuth Lajos, najistaknutiji političar i vođa ugarskog boja za slobodu god. 1848./49. nije sa stanovišta ugarskog narod bio nikad veleizdajnik. Bio je i jest naprotiv još danas ideal svakog demokratski mislećeg Madžara. Radi Kossuthovog nactupa dobio je austrijski narod, koji je dotle bio vladan autokratski, ustav. S toga je austrijski narod u Beču punim pravom primio Kossutha oduševljeno, ma da ga je austrijska vlada smatrala veleizdajnikom...

* Ukrajinski hetman kod nemačkog cara. Dvorac Wilhelmshöhe, 7. (D. u.) Nemački je car primio danas opodne ukrajinskog hetmana.

* Husarek nije Nemoima ništa obećao. Na pitanje čeških zastupnika, koliko je istine u njegovim obećanjima Nemoima, odgovorio je ministarski predsednik barun pl. Husarek, da nemačkim radikalima nije dao nikakvih obećanja. Trutnovsko okružno sudište je preuzeo od svojega predšasnika kao gotov čin. Osobito nije istina, da bi bio obećao skorašnju razdlobu pokrajinske upravne komisije u Českoj.

* Samo nikakova straha — ta opot nije ništa. Korespondenca „Austrija“ piše: Iz češko konzervativne strane izvirajuće vesti o izradnji ustavne reforme nisu bez faktičnog jedra, ipak se moraju ograničiti na jako skromnu meru. Razloge za uznemirjenje Nemaca i Madžara ta teoretična i programatična savetovanja ne tvore, uostalom isto — kako se javlja sa kompetentne strane — nisu dovela do nikakvog uspeha.

* Gradačko radništvo za sporazum medju narodima. Dne 2. rujna je imalo gradačko radništvo dobro posećeni sastanak, na kojem je prosvedovalo proti povišanju cena kruha i muke i zahtevalo općenito povišanje beriva. Primljena je bila takodje sledeća rezolucija: „Radništvo zahteva pre svega najhitriji svrčetak vojske i mir na temelju samoodredjenja na oda. Radništvo se je uverilo, da mora nastavak rata samo pooštriti bedu i pomanjkanje i dovesti do potpunog propadanja ljudskih snaga“.

* Državni tajnik von Hintze u Beču i poljačko pitanje. Nemački državni tajnik von Hintze posetio je pre nekoliko dan Beč, gde je imao važne konferencije s ministrom vanjskih posala grofom Burianom. Poluslužbeni komuniste, što je bio izdan tom prigodom, veli, da je osobito poljačko pitanje tvorilo predmet temeljitog pretresivanja. Obe su se vlade sporazumele, da će nastaviti rasprave o tom pitanju u neprekidnim sednicama.

* Rat na moru. Berlin, 7. (D. u.) Službeno. Na engleskoj i severnofrancuskoj obali potopile su naše podmornice 12.000 bruto regist. tona.

Domaće vesti.

Obznana. Daje se na opće znanje sledeću odluku c. kr. pokrajinskog školskog veća za Istru, određenu otpisom I. S. 1074/10 — 17. od dne 16. kolovoza 1918. i ovamo dostavljenu dne 27. kolovoza 1918. „C. kr. pokrajinsko školsko veće sporazumno s pokrajinskom upravnom komisijom markgrofije Istre, na temelju rezultata poverenstvene rasprave, koja se obdržavala na temelju § 7. zakona od dne 30. ožujka 1870. L. P. Z. br. 20., u Banjolama, dne 28. julya 1918., odredilo je, da se utemelji redovita javna dvorazredna mešovita pučka škola sa hrvatskim nastavim jezikom u Banjolama. Dodično školsko okružje obuhvaćat će sela: Banjole, Kamik, Musoga, Konfini, Pečine, Pesciera, Bombista, Olmi, Japanice i Skigina Glavica. Na temelju § 3. zakona od dne 5. junija 1908., L. P. Z. br. 32. biva na ovoj školi sistemizovano mesto nadučitelja II. kategorije i mesto učiteljice III. kategorije. Protiv ove odluke slobodno je svim interesovanim uložiti utok u roku od šezdeset dana, iza kako bi uručen ovaj dekret na c. kr. ministarstvo za bogoslovje i nastavu i to putem c. kr. pokrajinskog školskog veća za Istru u Trstu. Eventualni utok ima samo onda odgovornu moć, ako je predložen u roku od 14 dana, iza kako bje uručen ovaj dekret. Akti-

viranje škole provest će se jedva onda, kada bude ova odluka dobila zakonitu valjanost. — C. kr. tvrdjavni poverenik: Hohenbruck m. p.

Za „Družbu sv. Cirila i Metoda“. Primili smo svotu od K 52—, sakupljenih u četvrt sata sa ovim popratnim rečima: „Sakupljeni iz sviju krajeva naše zemlje u monarhiji, u kaverni pred neprijateljem, setismo se u razgovoru s obojom braćom sa severa naših rana i zaključismo, da tko od nas spomene ime uzročnika najotrovnije rane, u znak prezira i gnjušenja a kao lek uplati 2 krune za „Družbu sv. Cirila i Metoda“. Mesto reči „frankovac“ možemo nekažnjeno rabiti reči: moljac, grobar, izmečar ili čankoliz“. — Jugoslavenski, češki i poljski časnici jednog bataljuna neke bos.-herc. pukovnije.

Za učiteljstvo. Umoljavaju se naši učitelji i učiteljice, da ulože svoje molbe na c. kr. kotarsko školsko veće u Kopru za mnoga hrv. učit. mesta u kotaru, osobito u huzetskoj općini. Uznastojimo svi, da se otvaraju škole, pa da nam narod u ovo strašno doba ne nazaduje moralno i intelektualno, kad i onako hrlil nizbrdicom u propast fizičku i materijalnu.

Dopisi iz Istre.

Krnica. Jest opšte poznato, da je medju našim narodom veliki broj onih, što ne znadu ni čitati ni pisati i za to valjda naši poglavari i uredi smatraju i suvišnim, da objave naredbe: za one, koji znadu čitati. Pa tako se onda sve tek govorka, sve je nekako nejasno, tajno, privatno. Dodju k čoveku i traže: daj to i to. Zaludu se čovek brani, da nije čitao takove naredbe, ni da mu je nije niko pokazao; vele: i drugi su dali pa daj i ti i većina daje. A niko ne zna, zašto mora davati. Aprovizacija kod nas radi, ali većina onih, što su uložili novac u poduzeće, zna malo šta od računata: smatra se nas sve nepismenima. Žito i pšenica, šta su je dali posednici za nemučne, razdelili su je prema nekom principu, koga niko ne razume. Opština vodnjanska da traži ponovno pšenice, ali g. delegat, ima naredbe o tom valjda negde u dnu „kasuna“, pa mu, ni ne pada na pamet, da nam odmah javi, šta je došlo, već će sigurno sve postaviti pred gotovu činjenicu: ta celo je selo za njeg mladobno. A, onda... i primacije. Niko ne zna tačno, šta je i kako s tim. Nekomu da se pita za ovu godinu, a nekolicina i za prošle. Treba li davati primacije, i ako treba, da li u novcu ili u naturi, niko ne zna tačno. Niko ne objavlja naredbe, već to se dodje čoveku i opet reče: daj to i to! Zašto, zaludu pitaš. A od svakog se skoro pita drugačije. Mi sami trebamo potpore od države, pa mislimo, da bi bilo najbolje, da se država pobrine i za prehranu sveštenika, a da ne prepušta to nama.

Iz Buzeta. Prošle sedmice očekivamo ovde dolazak Njih. Vel. cara i carice, koji bi se imali na prolasku zaustaviti kod Narodnog doma. Tako bi javljeno, pa već bio postavljen slavluk, gde carsku dvojicu očekivahu sve mesne oblasti, korporacije, svećenici, učitelji, narod i deca noseći zastavice. Devčevica imala predati visokim prolaznicima lepu kletu cvetca nabavljenju u Trstu. Čekamo Njih. Vel. dva dana uporedo — no badava. Oni ne dodjše. Takove sreće bismo otrag četiri godine očekivajući našeg cara, tada kao prestolonaslednika.

Prosveta.

„Kurent“. Izšla je 2 številka s sledečo vsebino: Franc Mičinski: V gorskom zakotju. — F. Žgur: Kurentu. Ferdo Plemič: Pravljice za odrasle. 30 vreč krompirja. — Pavel Scheerbart: Jean Baptiste v galošah. — Manica: Pridi... — Matija Bahun: Na pojedini. Stara ljubezan. — Vračunal se je: Zmernost. Iz političnih dnevnika. Dober odgovor. Previsoko cenjena. Vzorno gospodinjstvo. Darilo vojnega dobičkarja. Velikodušen. Časošetje. Spominjska plošča. — V prilogi: Še ni določeno. V brivnici. Bistroumni vzgojitelj. Stava. Listnica uredništva. — Silke: Maksim Gaspari: Novi ministarski predsednik. Moderna končnica za panje. — France Podrekar: Otroci. Naši politiki: Kristan. — Areh Smrekar: Navijanje cen. Zapolnjenost! — Kurent izhaja po dvakrat na mesec

Knjige

Dioničke tiskare

moгу se dobiti u podružnici Jos. Krmpotić ulica Franja Ferdinanda br. 5.

Rabljeno pokućstvo

kupuje i prodaje tvrtka, Filip Barbančić, Sišanska ulica.

Pečatni vosak

dobiva se kod tvrtke Papirnice J. KRMPOTIĆ - Pula.

ter stane do konca tekoćega leta 10 kron. Narose v upravništvu „Kurenta“ v Ljubljani, Stari (Zvezna tiskarna).

Dostojevski: Idiot. Primili smo kao 47.— svezak Moderne knjižnice treći i četvrti dio Idiota u prevodu Ise Velikanovića. Time je sad ovdanđe Idiot potpuno, budući da je već izišao prvi i drugi deo toga romana u posebnoj knjizi, k 44.—46. svezak Moderne knjižnice. Kako je Moderna knjižnica zajedno sa Zabavnom bibliotekom povisila nedavno zbog skupoće proizvodnih troškova cenu svakome svesku svojih izdanja K 2—, to stoji treći i četvrti deo Idiota K 6.— Celokupno delo stoji prema tome brošira K 12—.

Poruke iz uredništva i uprave.

Gospodinu dopisniku iz Buzeta javljamo, da jednu vest ne možemo priopćiti iz razloga, koji bili na štetu pitanju prehrane Istre. Za dopise smo vam zahvalni te ćemo ih doskora uvrstiti. Uz pozdrav. — Gosp. S. J. u Kanfanaru. Poslali nam dopis prema „Slovincu“ uz najbolju volju možemo uvrstiti, jer ne samo to, što nam ne dozvoljava skrćeni prostor lista nego nam i cenzura poslednjih dana crta svaku opasku u toj stvari. N trudu se zahvaljujemo. — Raškin. Dolina. Napismo, koje je poslano još početkom kolovoza, nije stigao još nikakov odgovor.

Gosp. I. M. Pula. Glede Vaše tužbe proseguravajućem zavodu radnika proti nezgodam, molite se prijaviti kod uprave lista.

Natečaj.

Otvara se natečaj na privremeno mesto računoknjigovodje mestne aprovizacije općine Žminj, za najmanje godinu dana.

Molitelj mora poznavati knjigovodstvo hrvatski ili slovenski, te nemački i talijanski jezik.

Plaća je ustanovljena sa 200 kruna mesečno i 150 kruna mesečnoga ratnoga doplatka.

Molbe sa eventualnim dokazima treba predložiti do 20. t. m.; nastup službe odmah prednost imaju ratni invalidi.

Predsednik aprov. odbora:

Dr. Anton Žigon s. r.

Srećke

4. razreda 10. razredne lutrije

(Vučenje dne 10. i 12. septembra)

moгу se dignuti kod tvrtke Jos. Krmpotić (u centrali trg. Custoza 1) izmedju 8—12 i 3—6 sati svaki dan. — Posjednici sledećih izvučenih brojeva 115.376, 115.381, 115.385, 127.652, 127.666, 133.838, 133.839, i 133.842 pozivlju se ovim da podignu dobitke čim prije.

„Kreditno i eskomptno društvo“

Pula trg Custoza 45

prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba u svakoj visini. Uredovni satovi samo od 4 do 5 po podne.

Podupirajte našu Družbu!

Još je vreme.

Pristupite oseguranju ratnog zajma, koje predstavlja opsežno obezbedjenje obitelji. — Povoljni uveti, bez doklada i sporednih pristojbina. — Prijave prima: Oseguravajući od c. k. austrijske zaklade za udovice i siročad palih vojnika, Trst, Via Lazzaretto vecchio 3; i Kotarski odell u Gorici, Cirknici, Sežani, Kopru, na Veleškem, u Puli, Pazinu, Grižnjanu, Villa Vicentina, Kormilju, na Groznu, u Lešnju, na Reo! na Krku, dalje i banke: Anglo-Austrijska banka, Jadranska banka, Središnja banka nemačkih štedionica, Kreditni zavod za trgovinu i obrt, Banca Commerciale Triestina, Banca Triestino-Istriana, Živnostenska banka, banka „Unione“ i druge, konačno: c. k. porezni uredi, općinski uredi i školska ravnateljstva u Trstu, Istri, Gorici i Gradiškoj.

no kao 47. —
tvrđi dio I
je sad ovo
već izašao
u knjizi,
Kako je M
om biblioteke
roizvodnih
ih izdanja
Idiota K 6
me prošir

Uprave.

ta javljamo,
razloga, koji
Za dopise sm
vrstiti. Uz p
nar u. Posla
bolju volju n
nam ne dozve
i cenzura p
toj stvari. N
n. Dolina. N
kolovoza, ni

še tužbe pro
nezgodam, h

meno mest
zazacije općin

ogovodstvo
i talijanski

) kruna me
ratnoga do

izima treb
užbe odmah

odboru:
m s. r.

Istrije

(bra)
otić (u cen
i 3—6 sa
lenih brojeva
666, 133.838
da podigne

Uštvu

moćući
ogovoru,
bj. visini.
podne.

Užbu!

opsežno
porednih
ustriljaka
tto vec-
na Ve-
a Crocu,
ustrijaka
Kreditni
riestiro-
nc: c. k.
itu, Istri,

Buduci je na talijanskim pokrajinskim školama bilo namješteno 31 talijanskih učitelja i uzemmo ih od utrakvističkih škola 1 učitelja, a talijanske je škole polazilo 1365 djece (1275 na talijanskim školama, a 90 na utrakvističkoj školi), to otpade na 1 talijanskog pokrajinskog učitelja 42 učenika, a 1 pokrajinski talijanski učitelj dolazi na svako 308 stanovnika talijanskog općevnog jezika. Na hrvatskim je školama bilo namješteno 10 pokrajinskih hrvatskih učitelja i uzemmo ih 1 od utrakvističke škole, imamo 11 hrvatskih pokrajinskih učitelja, a ove je škole polazilo 694 djece (604 na hrvatskim školama, a 90 na utrakvističkoj školi), to otpada na 1 pokrajinskog hrvatskog učitelja 63 polaznika (kod Talijana 42), a 1 pokrajinski hrvatski učitelj dolazi na svako 917 stanovnika hrvatskog općevnog jezika (kod Talijana 308). Kada bi i na jednom hrvatskom pokrajinskom učitelju otpadalo 42 učenika, kako je to kod talijanskih škola, onda bismo Hrvatima imali imati na sadašnjim pokrajinskim školama 15 hrvatskih pokrajinskih učitelja, a bilo ih je 11.

Table with 4 columns: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno. Rows for pokrajinskim, zasebnim, and ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Osim 31 talijanskih pokrajinskih učitelja su u ovom kotaru sistemizovana i 2 mjesta talijanskog vjeroučitelja.

Table with 4 columns: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno. Rows for pokrajinskih, zasebnih, pomoćnih, and ukupno.

Iz navedenoga zaključujemo, da je bilo u lošinjskom kotaru učitelja: talijanskih, hrvatskih, utrakvističkih.

tri 3-razredne sa 10 učiteljskih sila i jedna 1-razredna sa 2 učiteljske sile. Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Broj polaznika bio je na školama: talijanskim, hrvatskim, utrakvističkim, ukupno.

Table with 4 columns: talijanske, hrvatske, ukupno, and notes. Rows for 1. pokrajinske, 2. pomoćne škole, 3. zasebne škole, and 4. pučke muške škole.

2. Stanje škola: U ovom su kotaru bile 31-12-1913. ove škole: Gornji nam brojevi pokazuju, da je i ovaj kotar u većini hrvatski.

Broj je stanovnika hrvatskog i slovenskog općevnog jezika narastao je od 9,825 na 9,849, t. j. za 59.

Broj stanovnika talijanskog općevnog jezika u ovoj općini narastao je od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Broj je stanovništva u lošinjskom kotaru narastao u 10 godištu od 1900.—1910. od 19862 na 20233 ili za 371 ili za 2%.

Istaknuti je treba ovdje još i tu činjenicu, da je u gradu Velom Lošinju 865 stanovnika talijanskog općevnog jezika imalo 5 pokrajinskih učitelja, a 710 stanovnika hrvatskog općevnog jezika nije imalo niti jednog pokrajinskog učitelja. Nigdje u Istri nema slučaja, da bi za 75 muške djece opstojala trirazredna škola, a za 70 ženske djece dvo-razredna, to je bilo samo u Velom Lošinju kod talijanskih škola.

Vidjeli smo, da u Velom Lošinju postoji i trirazredna Družbina škola, koja ima 117 djece, a za 117 djece mi nijesmo imali niti jednog pokrajinskog učitelja. Kada bi se i ovdje računalo 29 učenika na svakog učitelja, kako je to kod talijanskih škola u Velom Lošinju, morali bi mi ovdje imati 5 hrvatskih pokrajinskih učitelja, a nijesmo imali niti jednoga.

Cijela bi općina Veli Lošinj morala imati — uračunamo li i inostrance — 394 djece za školu. Vidjeli smo, da polazi talijanske škole 145 djece, a hrvatske 178 djece (ukupno 323), onda ima u ovoj općini još 71 dijete, koje ne polazi nikakove škole, što su svakako djeca hrvatskog općevnog jezika.

U zadnje vrijeme morala je i u Velom Lošinju biti komisija za utemeljenje pokrajinske škole.

4. Općina Osor-Nerezine.

I. Činjenice:

1. Popis pučanstva. Prema popisu pučanstva od dne 31-12-1910. imala je općina Osor-Nerezine — osim 6 inostranaca — ukupno 2239 stanovnika, kojima je općevni jezik:

Table with 4 columns: talijanski, drugi, slovenski, hrvatski. Rows for 1692 ili 75%, 1, 5, 541 | 25%.

Popis pučanstva navadja općevni jezik stanovnika po selima općine Osor-Nerezine ovako:

Table with 4 columns: talijanski, slovensko-hrvatski, 1900., 1910. Rows for Nerezine, Osor, Punta Križa, Sv. Jakov.

Stanovnika hrvatskog i slovenskog općevnog jezika bilo je godine 1900. nabrojeno u ovoj općini 463, a 10 godina kasnije 546.

